Οι καταστροφικές πλημμύρες στο Πακιστάν δείχνουν ότι η κλιματική κρίση είναι και κρίση χρέους

Πηγή: Jacobin.com

Από την HEIDI CHOW

Μετάφραση: Χρήστος Αβραμίδης

Επιμέλεια: Σωτήρης Σιαμανδούρας

Οι κατακλυσμοί στο Πακιστάν αποτελούν μια ανθρωπιστική κρίση επικών διαστάσεων. Παρασύονται ολόκληρες πόλεις, ζωτικές υποδομές, σπίτια, αγροτικές εκτάσεις και καλλιέργειες. Με το ένα τρίτο της γης να βρίσκεται κάτω από το νερό, 33 εκατομμύρια ανθρώπους να έχουν πληγεί και τον αριθμό των νεκρών να ξεπερνά τους χίλιους και να αυξάνεται, το ανθρώπινο και οικονομικό κόστος θα είναι αστρονομικό.

Εκτιμάται ότι οι εκτεταμένες καταστροφές θα κοστίσουν τουλάχιστον 10 δισεκατομμύρια δολάρια. Η χώρα είναι αντιμέτωπη με τις άμεσες προκλήσεις που αντιπροσωπεύουν ο τεράστιος αριθμός εκτοπισμένων ανθρώπων, η έλλειψη στέγης, η πείνα και η εξάπλωση των ασθενειών που μεταδίδονται από το νερό, αλλά και με το μακροπρόθεσμο κόστος της ανοικοδόμησης και της ανασυγκρότησης. Το Πακιστάν θα έρθει αντιμέτωπο με μια βαθύτερη κρίση χρέους προκειμένου να πληρώσει το κόστος μιας κλιματικής καταστροφής που δεν προκάλεσε το ίδιο.

Η Σέρι Ρεχμάν, υπουργός κλιματικής αλλαγής, απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση ότι το Πακιστάν βρίσκεται «στο σημείο μηδέν» για «αιφνίδιες πλημμύρες, πολλαπλά σπασίματα παγετώνων, καύσωνες και τώρα τον τερατώδη μουσώνα της δεκαετίας». Το Πακιστάν έχει πάνω από επτά χιλιάδες παγετώνες, τον μεγαλύτερο αριθμό εκτός της πολικής περιοχής. Η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη τούς κάνει να λιώνουν ταχύτερα και νωρίτερα, δημιουργώντας παγετώδεις λίμνες και προσθέτοντας τεράστιες ποσότητες νερού σε ποτάμια και ρυάκια. Η φετινή περίοδος των μουσώνων ξεκίνησε νωρίτερα και διήρκεσε περισσότερο, καθώς οι ισχυροί χείμαρροι προσέθεσαν ανεξέλεγκτα στη συσσώρευση πλεονάζοντος νερού.

Αυτοί οι παράγοντες καθιστούν το Πακιστάν την όγδοη πιο ευάλωτη κλιματικά χώρα στον κόσμο - και παρόλα αυτά είναι υπεύθυνη για λιγότερο από το 1% των παγκόσμιων εκπομπών διοξειδίου του

άνθρακα. Παρά ταύτα, ο λαός του Πακιστάν πληρώνει θανάσιμο τίμημα για μια κρίση που δεν είναι δικό του λάθος, αλλά δημιουργήθηκε στον Παγκόσμιο Βορρά μέσω αιώνων εξόρυξης ορυκτών καυσίμων. Ακόμα και με τις πολλαπλές προειδοποιήσεις από εμπειρογνώμονες και επιστήμονες να παραμείνουν τα ορυκτά καύσιμα στο έδαφος, νέα προγράμματα φυσικού αερίου και πετρελαίου συνεχίζουν να εγκρίνονται σε χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες, με μοιραίες συνέπειες για μέρη όπως το Πακιστάν, που είναι περισσότερο εκτεθειμένα στους κινδύνους της κλιματικής κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Οι πλούσιες χώρες υποσχέθηκαν χρηματοδότηση για να βοηθήσουν τις χώρες με χαμηλότερο εισόδημα να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ως αναγνώριση της ευθύνης τους για τις ιστορικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Ωστόσο, ο στόχος για χρηματοδότηση του κλίματος ύψους 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως έως το 2020 δεν επιτεύχθηκε ποτέ και δεν πλησιάζει καν τα τρισεκατομμύρια δολάρια που απαιτούνται για να αντιμετωπιστεί η έκταση της κρίσης. Ακόμη χειρότερα, η χρηματοδότηση που έχει διατεθεί έχει ως επί το πλείστον τη μορφή δανείων και όχι επιχορηγήσεων.

Το Πακιστάν βρισκόταν ήδη σε κρίση χρέους προτού οι πλημμύρες εξαπολύσουν εκτεταμένες καταστροφές - με 12,5 δισεκατομμύρια δολάρια για την αποπληρωμή του χρέους να πρέπει να καταβληθούν μόνο φέτος. Τα δάνεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου χρησιμοποιούνται εδώ και χρόνια για την πληρωμή τόκων στους απερίσκεπτους δανειστές - άλλα 1,1 δισεκατομμύρια δολάρια αποδεσμεύτηκαν αυτή την εβδομάδα - ενώ το χρέος συνέχισε να αυξάνεται. Η κρίση χρέους έχει επιδεινωθεί από τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας, καθώς και από την εκτίναξη των τιμών των τροφίμων και της ενέργειας λόγω του πολέμου στην Ουκρανία και λόγω της κερδοσκοπίας με τα εμπορεύματα στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Η επιδείνωση των παγκόσμιων οικονομικών συνθηκών είχε ήδη οδηγήσει το Πακιστάν στα πρόθυρα της οικονομικής κατάρρευσης. Η κρίση χρέους σημαίνει ότι το Πακιστάν συνεχίζει να αποπληρώνει το χρέος του προς τους ξένους πιστωτές, παρόλο που αυτό συνεπάγεται την εκτροπή βασικών πόρων από την οικοδόμηση της κλιματικής ανθεκτικότητας και την επένδυση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες, αφήνοντας τη χώρα στο έλεος των κλιματικών καταστροφών.

Χωρίς επείγουσα δράση για την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους, το Πακιστάν θα συνεχίσει να επωμίζεται περισσότερο χρέος για να καλύψει το τεράστιο οικονομικό κόστος τόσο της κρίσης χρέους όσο και των ζημιών που προκλήθηκαν από τις πλημμύρες, ενώ παράλληλα θα εξακολουθεί να καταβάλλει τις αποπληρωμές στους πλούσιους πιστωτές του. Στους δανειστές αυτούς περιλαμβάνονται δυτικές τράπεζες και ομολογιούχοι που έχουν αγοράσει ομόλογα σε εξευτελιστικές τιμές. Εάν εξοφληθούν πλήρως, πρόκειται να αποκομίσουν τεράστια κέρδη. Οι ιδιώτες δανειστές χρησιμοποιούν εδώ και καιρό αυτές τις ξεδιάντροπα ληστρικές ενέργειες για να κερδοσκοπούν σε κάθε ευκαιρία. Αλλά η αποπληρωμή του χρέους προς τους πλούσιους πιστωτές δεν πρέπει ποτέ να έχει προτεραιότητα έναντι των ανθρώπινων αναγκών - γεγονός που ισχύει ακόμη περισσότερο στην περίπτωση αυτής της ακραίας καταστροφής.

Το Πακιστάν χρειάζεται να αναστείλει την αποπληρωμή του χρέους του αμέσως, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι αναγκαίοι πόροι δεν θα φύγουν από τη χώρα για να αποπληρώσουν τους πλούσιους δανειστές σε αυτή την κρίσιμη στιγμή. Μια πιο μακροπρόθεσμη λύση θα περιλάμβανε τη διαγραφή των χρεών του Πακιστάν σε ένα βιώσιμο επίπεδο, ώστε να μπορέσει η κυβέρνηση να θέσει τις ανάγκες του λαού πάνω από τα κέρδη των πλούσιων πιστωτών.

Οι πλούσιες κυβερνήσεις πρέπει επίσης να σταματήσουν να αποφεύγουν τις ευθύνες τους και να αυξήσουν την απαιτούμενη χρηματοδότηση για το κλίμα, σε τρισεκατομμύρια δολάρια. Το σημαντικότερο είναι ότι η χρηματοδότηση αυτή θα πρέπει να παρέχεται με δωρεές και όχι με δάνεια. Και οι πλούσιες, ρυπογόνες κυβερνήσεις θα πρέπει επίσης να δημιουργήσουν ένα ταμείο για απώλειες και ζημιές, ώστε οι χώρες με χαμηλότερο εισόδημα να μπορούν να χρηματοδοτήσουν την ανοικοδόμηση και την ανασυγκρότηση μετά από κλιματικές καταστροφές. Αυτό δεν είναι θέμα βοήθειας ή φιλανθρωπίας, αλλά αποζημίωσης και επανόρθωσης για αιώνες εξόρυξης ορυκτών καυσίμων και εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από πλούσιες κυβερνήσεις και εταιρείες.

Το Πακιστάν δεν είναι μια μεμονωμένη περίπτωση: πενήντα τέσσερις χώρες βρίσκονται σήμερα σε κρίση χρέους και πολλές από αυτές τις χώρες βρίσκονται επίσης στην πρώτη γραμμή της κλιματικής κρίσης. Οι δύο κρίσεις του κλίματος και του χρέους είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Εάν οι πλούσιοι πιστωτές, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, οι πλούσιες κυβερνήσεις και οι δυτικές τράπεζες και τα hedge funds, δεν αναλάβουν συγκεκριμένη δράση για τη διαγραφή χρέους μεγάλης κλίμακας, το χρέος θα συνεχίσει να δρα ως επιταχυντής του κλιματικού χάους.